

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN INOVACIJE

Vloga podatkovnega skrbništva v evoluciji digitalne družbe

Izvajalec_ka: Mag. Aleš Veršič

Datum in ura: Četrtek, 13. 3. 2025, ob 13.00

Lokacija: Na daljavo (Microsoft Teams)

Projekt sofinancirata Republika Slovenija, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije, in Evropska unija – NextGenerationEU. Projekt se izvaja skladno z načrtom v okviru razvojnega področja Pametna, trajnostna in vključujoča rast, komponente Krepitev kompetenc, zlasti digitalnih in tistih, ki jih zahtevajo novi poklici in zeleni prehod (C3 K5), za ukrep investicija F. Izvajanje pilotnih projektov, katerih rezultati bodo podlaga za pripravo izhodišč za reformo visokega šolstva za zelen in odporen prehod v družbo 5.0: projekt Pilotni projekti za prenavo visokega šolstva za zelen in odporen prehod.

Digitalna družba in podatki

V sodobni družbi so podatki postali ena najvrednejših dobrin. Z rastjo umetne inteligence, interneta stvari (IoT) in digitalizacije se organizacije vse bolj zanašajo na podatke za sprejemanje odločitev, inovacije in izboljšanje uporabniške izkušnje.

Pomembno vlogo pri izmenjavi in ponovni uporabi podatkov imajo tudi podatkovni prostori.

Pot v pametno družbo 5.0

Definicija družbe 5.0:

Družba, ki bo lahko z visoko stopnjo združevanja kibernetnega in fizičnega prostora uravnotežila gospodarski napredek z reševanjem družbenih vprašanj, tako da bo zagotavljala blago in storitve, ki podrobno zadovoljujejo različne skrite potrebe ne glede na kraj, starost, spol ali jezik. (vir: DIGITALNA SLOVENIJA 2030 – Krovna strategija digitalne preobrazbe Slovenije do leta 2030)

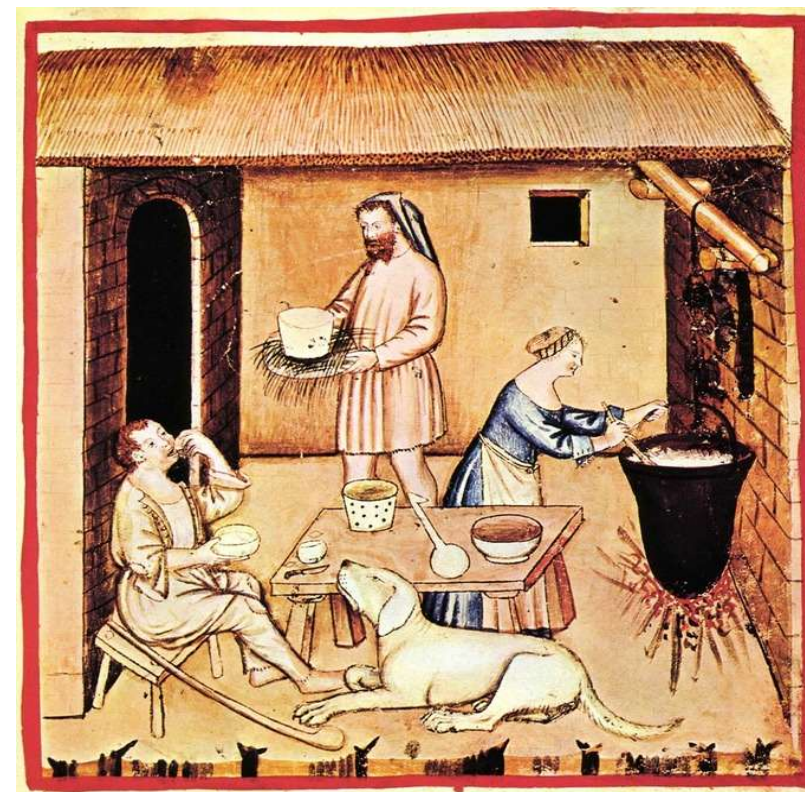
Strategija Digitalna Slovenija 2030:

Opreljuje podatke kot strateško surovino in gonilo pametne družbe 5.0 in poudarja, da je izjemnega pomena zagotavljanje ažurnih, pravočasnih in celovitih podatkov. (vir: DIGITALNA SLOVENIJA 2030 – Krovna strategija digitalne preobrazbe Slovenije do leta 2030)

Kaj je skrbništvo podatkov?

Ko se je angleška beseda stewardship prvič pojavila v srednjem veku, je delovala kot opis delovnega mesta in je označevala službo oskrbnika ali upravitelja velikega gospodinjstva.

- Merriam Webster Dictionary

Kdo je skrbnik podatkov?

Je edina kontaktna točka organizacije v zvezi z upravljanjem podatkov ter dostopom in deljenjem podatkov.

Njegova vloga je:

- svetovati, promovirati, izobraževati, usmerjati
- podpirati dobro podatkovno kulturo
- podpirati učinkovito uporabo podatkov v organizaciji, v skladu s cilji na organizacijski, sektorski, nacionalni, regionalni in mednarodni ravni.

Glavni namen vloge je, da:

- podpira ustvarjanje javne vrednosti in zaupanja. Vloga mora služiti javnemu interesu in zakonitim interesom drugih zainteresiranih strani.
- Prispeva k doseganju ciljev politik na nacionalni in evropski ravni, vključno z cilji v strategiji Digitalna Slovenija 2030 in relevantnimi pravnimi instrumenti ter politikami EU, kot so evropska strategija za podatke, uredba o enotnem digitalnem portalu, Uredba o upravljanju podatkov, Direktiva o odprtih podatkih in ponovni uporabi podatkov javnega sektorja, Splošna uredba EU o varstvu podatkov (GDPR), Direktiva INSPIRE in/ali druge zakonodaje o podatkih na ravni EU in nacionalni ravni.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN INOVACIJE

Glavni namen vloge je, da:

- Si skupaj z drugimi relevantnimi deležniki prizadeva spodbujati in promovirati zaupanja vreden dostop in izmenjavo podatkov znotraj organizacije ter javnega sektorja, med različnimi nivoji vlade ter čezmejno, kolikor je to ustrezno.
- Stremi k čim večji izrabi vrednosti podatkov z upoštevanjem potreb različnih deležnikov in potenciala podatkov za izboljšanje učinkovitosti javnega sektorja, politik in odločanja ter oblikovanje in dostavo storitev.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN INOVACIJE

Skrbnik podatkov ne:

- Nadomešča ali podvaja obstoječih sorodnih vlog v organizaciji, kot so pooblaščenci za varstvo osebnih podatkov (DPO), uradniki za informacijsko varnost, uradniki za dostop do informacij javnega značaja in uradniki za odprte podatke, temveč sodeluje z njimi.
- Odloča v imenu organizacije, temveč ponuja nasvete v delovnih procesih od zgoraj navzdol in od spodaj navzgor v zvezi z dostopom in izmenjavo podatkov, vključno s pogoji upravljanja podatkov, možnostmi in omejitvami ter dobre prakse upravljanja podatkov.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN INOVACIJE

Skrbnik podatkov ne:

- Izvaja specifične obveznosti in naloge drugih vlog v javnem sektorju, kot so podatkovni znanstveniki, podatkovni analitiki, osebe pooblašene za varstvo osebnih podatkov (DPO), uradnike za odprte podatke, vodje storitev, skrbniki izdelkov, lastniki javnih storitev, uradniki za informacijsko varnost in drugi sorodni položaji. Skrbnik podatkov dobro razume te vloge in pomaga zagotoviti, da se usklajujejo z relevantnimi procesi, standardi in pravili upravljanja podatkov.

Trde veščine skrbnika podatkov:

- Dobro pozna njegovo organizacijo in sektor.
- Razume posledice odločitev, povezanih z dostopom do podatkov in njihovo skupno rabo, za njegovo organizacijo.
- Ima močno podatkovno pismenost in razume ureditve upravljanja podatkov, potrebe po podatkih, vire podatkov in podatkovne tokove, pomembne za njegovo organizacijo.
- Dobro pozna in razume podatke, ki jih hrani ali upravlja njegova organizacija.
- Pozna nacionalne strateške cilje, politike, pravne instrumente in smernice v zvezi z dostopom do podatkov in skupno rabo.

Trde veščine skrbnika podatkov:

Pozna politike EU, pravne instrumente, smernice in strateške cilje, ki so pomembni za dostop do podatkov in skupno rabo vključno z:

- Uredba o upravljanju podatkov
- Evropska strategija za podatke
- Uredba o enotnem digitalnem prehodu
- Direktiva o odprtih podatkih
- Splošna uredba EU o varstvu podatkov (GDPR)
- Direktiva INSPIRE

Pozna druge mednarodne instrumente, pomembne za dostop do podatkov in njihovo souporabo:

- Priporočilo OECD o izboljšanju dostopa do in souporabi podatkov
- Drugo

Mehke veščine skrbnika podatkov:

- Ima dobre komunikacijske in medosebne spretnosti.
- Lahko pojasni in prevede zapletena tehnična vprašanja tistim, ki sprejemajo odločitve.
- Da je dober v posredovanju in pogajanjih.
- Zna reševati probleme.
- Je proaktiven, motiviran in navdihujoč za druge.

Ostale priporočene veščine skrbnika podatkov:

- Ima srednje razumevanje podatkovno intenzivnih nalog (npr. razumevanje koncepta sistemov za upravljanje baz podatkov, analize podatkov in upravljanja s podatki) in računalnikov (programska in strojna oprema).
- Razume osnove nastajajočih tehnologij, kot sta umetna inteligenca in internet stvari.
- Pozna ustrezne digitalne in podatkovne projekte zunaj vaše organizacije in/ali sektorja.
- Ima nekaj osnovnih veščin upravljanja informacij na podlagi tveganja in kibernetске varnosti.

Mandat in umeščenost skrbnika podatkov – idealen scenarij

Strateško sodelovanje z odločevalci

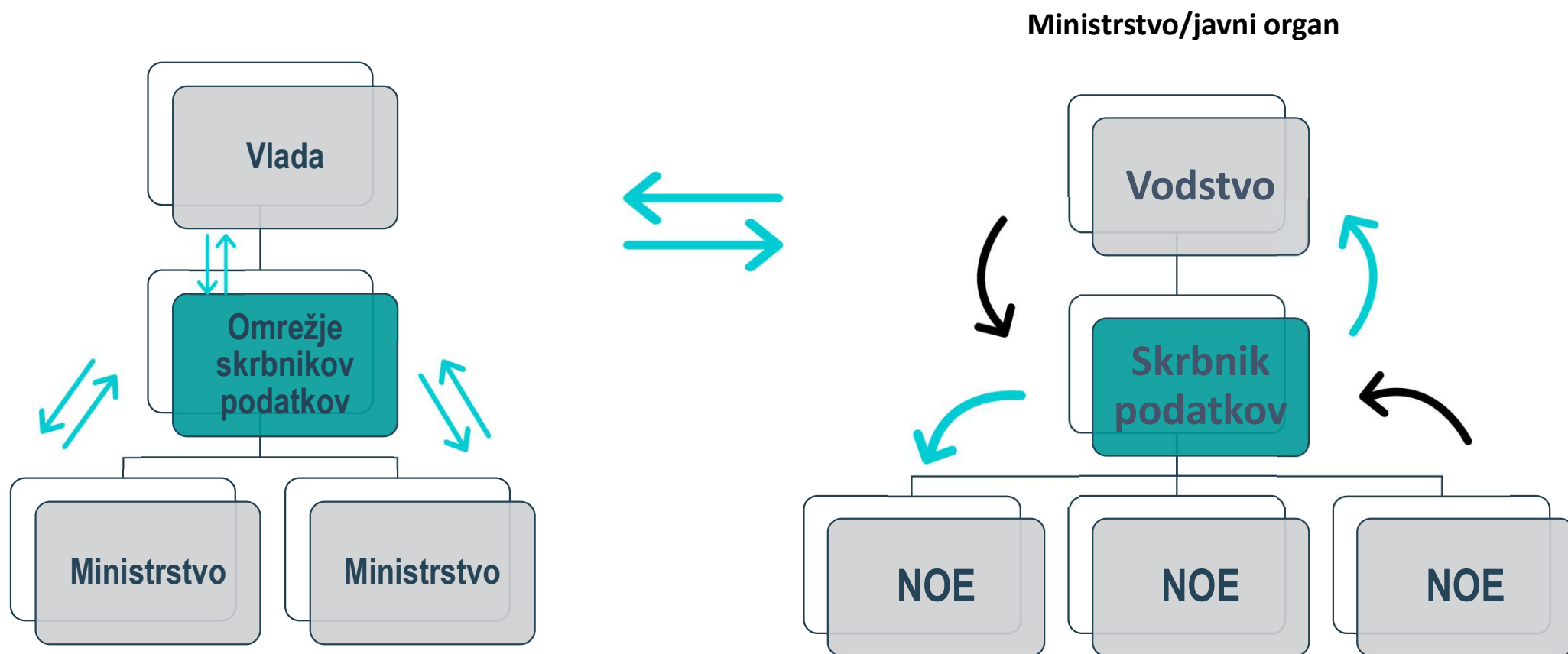
Pooblaščen avtoriteta za upravljanje podatkov

Enak položaj s sorodnimi vlogami (DPO itd.)

Ministrstvo/javni organ

Mandat in umeščenost skrbnika podatkov – idealen scenarij

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN INOVACIJE

Omrežje skrbnikov podatkov:

Omrežje skrbnikov podatkov je mreža skrbnikov podatkov za izmenjavo najboljših praks, ozaveščanje in sodelovanje z različnimi deležniki na področju dostopa do podatkov in njihovega deljenja.

Poslanstvo

Omrežje skrbnikov podatkov spodbuja uporabo in ponovno uporabo podatkov, spodbuja dostopnost in skupno rabo podatkov ter ustvarja platformo za stalno izmenjavo znanja in izboljšave.

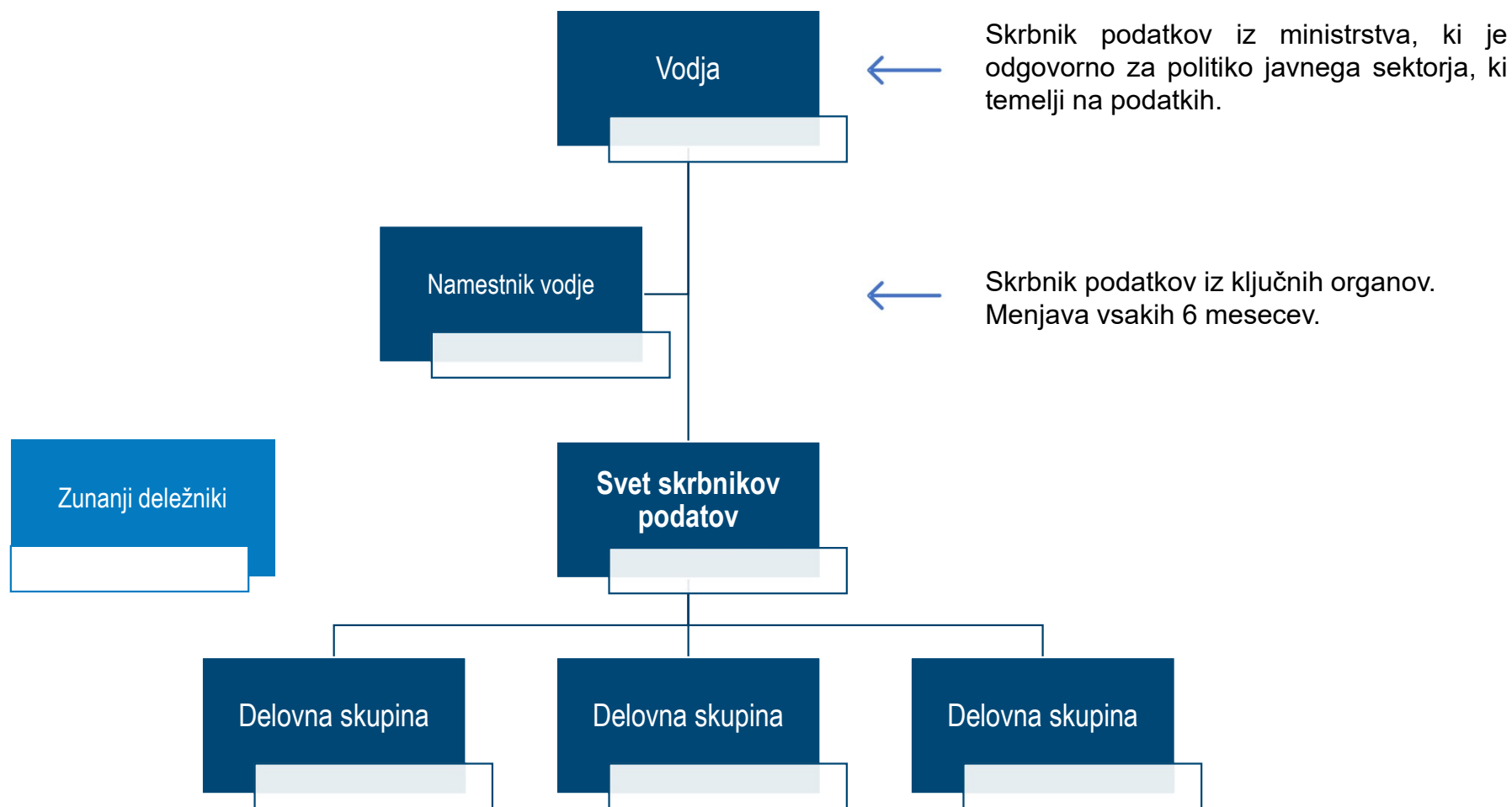
Dejavnosti omrežja:

Srečevanje in
sodelovanje

Analiziranje in
oblikovanje
politik

Spremljanje in
ocenjevanje

Struktura omrežja:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN INOVACIJE

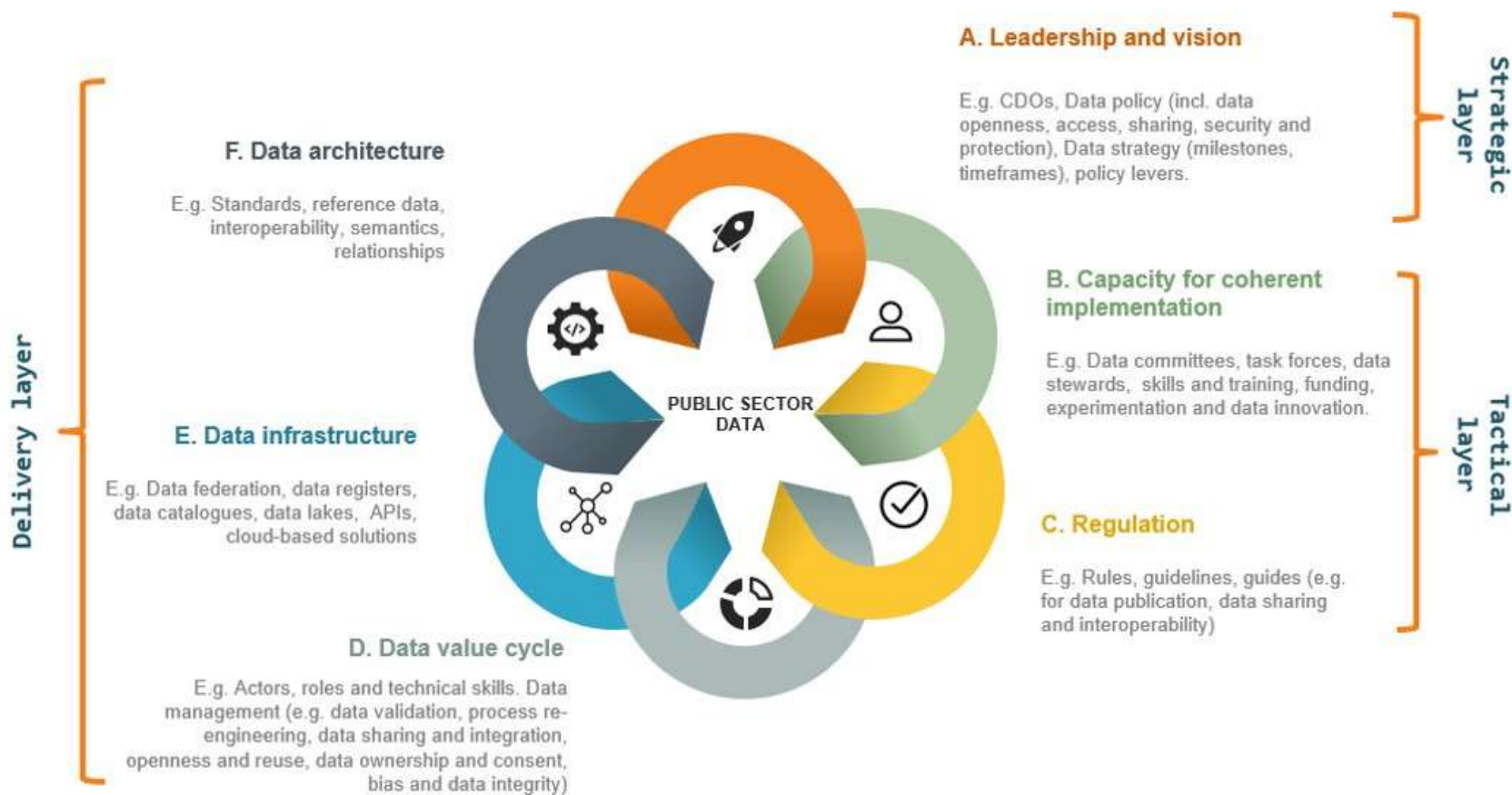
Struktura omrežja:

 Svet skrbnikov podatov. Vsi člani v omrežju, vključno s skrbniki podatkov iz ključnih organov in drugimi organi, se udeležujejo sestankov in dejavnosti Sveta skrbnikov podatkov. Sestaja se vsaj na 3 mesece.

 Zunanji deležniki. Svet skrbnikov podatkov lahko povabi ustrezne zunanje deležnike, da sodelujejo na sestankih ali posebnih dejavnostih sveta.

 Svet ustanovi **delovne skupine**, ki se osredotočajo na posebne rezultate ali teme, pomembne za mrežo.

Okviri OECD: Javni sektor, ki temelji na podatkih

Podatkovna strategija

Koraki za pripravo strategije:

- **Korak 1. Opišite glavni cilj vaše organizacije**
- **Korak 2. Opredelite namen (poslanstvo) razvoja podatkovne strategije za vašo organizacijo**
- **Korak 3. Razvijte »poslovne« cilje in naloge vaše organizacije**
- **Korak 4. Sprejmite odločitve na podlagi dokazov**
- **Korak 5. Preslikava podatkov**
- **Korak 6. Pregled ugotovitev**
- **Korak 7. Povežite izzive, ugotovitve in podatke z jasnimi ukrepi in časovnico**
- **Korak 8. Takšno je prihodnje stanje vaše organizacije (v besedilu napišite, kako bo videti)**

Podatkovna strategija - Korak 1. Opišite glavni cilj vaše organizacije

Skupaj z izbranimi sodelavci v vaši organizaciji opišite glavne cilje vaše organizacije.

- **Zakaj obstaja in kaj počne?**
- **Kakšna je njena vloga v Sloveniji?**

Ta korak je ključnega pomena, saj bi morala podatkovna strategija prispevati k tem ciljem.

Podatkovna strategija - Korak 2. Opredelite namen (poslanstvo) razvoja podatkovne strategije za vašo organizacijo

Skupaj z ustreznimi sodelavci opredelite poslovne razloge za podatkovno strategijo v vaši organizaciji. Odgovorite na vprašanja, kot so:

- Zakaj to počnemo?**
- Kaj želimo doseči?**
- Kako bi izboljšanje prizadevanj na področju podatkov prispevalo k ciljem naše organizacije, sektorja, v katerem je, in širšim ciljem politike (če je to ustrezno)?**

Podatkovna strategija - Korak 3. Razvijte »poslovne« cilje in naloge vaše organizacije

Razčlenite poslovni primer, ki ste ga opredelili v 2. koraku, tako da upoštevate različne komponente poslovnega primera in jih prevedete v bolj specifične cilje, ki jih je mogoče izvesti.

V ta namen se:

- 1) osredotočite na to, kako: Kako lahko dosežemo opredeljen poslovni primer?
- 2) Prevedite "kako" v niz ciljev in nalog.

Da bi izpolnili poslanstvo naše podatkovne strategije, moramo imeti naslednje cilje in naloge:

- X
- X

Podatkovna strategija - Korak 4. Sprejmite odločitve na podlagi dokazov

Ocenite trenutno stanje zrelosti upravljanja podatkov v vaši organizaciji. V ta namen lahko pripravite anketo, s katero ocenite trenutno stanje dostopa do podatkov in njihove skupne rabe, ter jo izvedite znotraj organizacije, da ugotovite trenutne prakse in potrebe.

	Zelo slabo - 2 (Popolnoma se ne strinjam)	Slabo -1	Nevtralen 0	Dobro 1	Zelo dobro (Popolnoma se strinjam) 2	Komentar
Vodenje in vizija <ul style="list-style-type: none"> V organizaciji obstaja jasno vodenje podatkov Obstaja program za izboljšanje kakovosti podatkov 						
Zmogljivost za skladno izvajanje <ul style="list-style-type: none"> Viri podatkov in imetniki v organizaciji so jasni Usklajevanje dostopa do podatkov in njihove izmenjave poteka pravočasno Veščine za npr. podatkovno znanost, so zadostne 						
Predpisi, smernice in pravila <ul style="list-style-type: none"> Pravila o varstvu podatkov in zasebnosti so jasna Na voljo so smernice za sprejemanje odločitev o dostopu do podatkov, njihovi izmenjavi in uporabi 						

Podatkovna strategija - Korak 4. Sprejmite odločitve na podlagi dokazov

<p>Upravljanje življenjskega cikla podatkov</p> <ul style="list-style-type: none"> Npr. Obstaja sodelovanje pri zbiranju enakih podatkov med različnimi oddelki ali z drugimi organi javne uprave (Strinjam se > Ne strinjam se) Npr. Podatki se učinkovito izmenjujejo znotraj organizacije (Strinjam se > Ne strinjam se) Redno potrebujem podatke od drugih ekip Postopki za dostop do podatkov in njihovo izmenjavo so jasni (npr. zahteve po podatkih) Postopek za dostop do podatkov in njihovo skupno rabo za najpogosteje uporabljene podatke je zapleten 						
<p>Podatkovna infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> Npr. Podatki so skladni z organizacijskimi in poslovnimi potrebami ter služijo organizacijam in poslovnim potrebam (Strinjam se > Ne strinjam se) Katalogi podatkov so običajna praksa 						

Podatkovna strategija - Korak 4. Sprejmite odločitve na podlagi dokazov

<p>Arhitektura podatkov Npr. Izberite možnost, ki najbolje opisuje trenutno arhitekturo podatkov v vaši organizaciji. <i>Podatkovna arhitektura so modeli, politika, pravila in standardi, ki urejajo, kateri podatki se zbirajo in kako se shranjujejo, urejajo, integrirajo in uporabljajo v podatkovnih sistemih in organizacijah.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Podjetje nima kohezivne in skladne podatkovne arhitekture • Nekateri arhitekture podpirajo avtomatizacijo in razumevanje podatkovnih tokov 						
<ul style="list-style-type: none"> • Arhitektura omogoča odločitve, ki temeljijo na podatkih • Arhitektura omogoča vsem članom organizacije, da temeljijo na podatkih • Arhitektura je zgrajena za hitrost, tržno porazdelitev in velike količine podatkov • Ne vem 						

Podatkovna strategija - Korak 5. Preslikava podatkov

- Z izbranimi zainteresiranimi deležniki v vaši organizaciji se pogovorite o najpomembnejših naborih podatkov, ki jih imajo, si jih delijo ali do njih dostopajo od drugih, in jih označite;
- Povežite podatke in potrebe po podatkih z viri podatkov;
- Podatke povežite z njihovim prispevkom k poslanstvu vaše organizacije;
- Določite najpomembnejše nabore podatkov za poslovno dejavnost in vlogo vaše organizacije.

Podatkovna strategija - Korak 5. Preslikava podatkov

Pomembni nabori podatkov

- Pomembni nabori podatkov, ki jih hrani moja organizacija:
  -
- Pomembni nabori podatkov, do katerih dostopa moja organizacija (vključite vir podatkov):
  -
- Pomembni nabori podatkov, ki jih deli moja organizacija (navedite, kako/komu):
  -
- Prednostni nabori podatkov za poslovno dejavnost in vlogo moje organizacije:
  - X
  - X

Podatkovna strategija - Korak 6. Pregled ugotovitev

- Na podlagi Koraka 5 navedite in opišite glavne izzive, povezane z dostopom do podatkov in njihovo skupno rabo znotraj organizacije ali z drugimi zainteresiranimi stranmi

Glavni izzivi:

- X
- X
- X
- X

Podatkovna strategija - Korak 7. Povežite izzive, ugotovitve in podatke z jasnimi ukrepi in časovnico

- **Razpravljajte o izzivih z deležniki in skupaj opredelite ukrepe, s katerimi jih lahko rešite;**
- **Jasno opredelite uresničljivost in odgovornost: Nekateri ukrepi lahko zahtevajo odločitve na višjih ravneh ali zapletenejše postopke;**
- **Določite kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni načrt, ki bo pokazal, katere ukrepe je treba izvesti kdaj. Za bolj zapletene ukrepe bo morda potreben daljši časovni okvir. Opredelite, kdo je odgovoren za kateri ukrep.**
- **Prednost dajte hitrim zmagam in najnujnejšim potrebam.**

Podatkovna strategija - Korak 7. Povežite izzive, ugotovitve in podatke z jasnimi ukrepi in časovnico

Kratkoročni ukrepi (določite točen časovni okvir in odgovorno ekipo/ljudi)

- X
- X

Srednjeročni ukrepi (določite natančen časovni okvir in odgovorno ekipo/ljudi)

- X
- X

Dolgoročnejša dejanja (določite točen časovni okvir in odgovorno ekipo/ljudi)

- X
- X

Podatkovna strategija - Korak 8. Takšno je prihodnje stanje vaše organizacije (v besedilu napišite, kako bo videti)

- **Vodenje in vizija:**
- **Zmogljivost za skladno izvajanje:**
- **Predpisi:**
- **Upravljanje življenjskega cikla podatkov:**
- **Podatkovna infrastruktura:**
- **Arhitektura podatkov:**

HVALA ZA POZORNOST! VPRAŠANJA?

Linked

Aleš Veršič

aversic@icloud.com

<http://www.widewalls.ch/artist/banksy/>